

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/
BON-IV.055.8.2026

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), po rozpatrzeniu petycji z dnia 8 stycznia 2026 r. w sprawie podjęcia działań legislacyjnych oraz administracyjnych zmierzających do usunięcia stanu hierarchicznej niezgodności norm w obszarze systemu świadczenia wspierającego, w szczególności poprzez nowelizację ustawy o świadczeniu wspierającym oraz zmianę rozporządzenia wykonawczego określającego metodologię ustalenia poziomu potrzeby wsparcia w celu uwzględnienia barier komunikacyjnych osób z dysfunkcją narządu słuchu, niniejszym zawiadamiam o sposobie jej rozpatrzenia.

Ustalanie potrzeby wsparcia i jej poziomu realizowane jest przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia (Dz.U. z 2023 poz. 2581). Wskazane powyżej akty prawne ustalają obowiązujące wzorce prawidłowego postępowania w sprawach o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, w tym zawierają szczegółowe standardy w zakresie ustalania potrzeby wsparcia i jej poziomu oraz określają sposób postępowania przy wydawaniu decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia.

Zgodnie z treścią art. 4b ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, potrzeba wsparcia to następstwo braku lub utraty autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej. Przy ustaleniu potrzeby wsparcia bierze się pod uwagę, adekwatnie do wieku oraz niepełnosprawności fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej, zdolność osoby do samodzielnego wykonywania określonych czynności, związanych z obszarami codziennego funkcjonowania oraz rodzaj wymaganego wsparcia, z uwzględnieniem czasu niezbędnego do jej wykonania oraz konieczności wsparcia przez inną osobę lub technologię wspomagającą, mającą na celu zapewnienie zwiększenia lub utrzymania niezależności osoby niepełnosprawnej. Ocena poziomu potrzeby wsparcia jest dokonywana przez składy ustalające poziom potrzeby wsparcia, złożone ze specjalistów odpowiednio przeszkolonych i przygotowanych do jej wykonywania. Parametrem wyrażającym w sposób liczbowy miarę niezbędnego dla danej osoby wsparcia jest poziom potrzeby wsparcia. Zgodnie

z treścią art. 4b ust. 3 cytowanej ustawy, poziom potrzeby wsparcia ustala się w wartościach punktowych w skali od 0 do 100. Zgodnie natomiast z § 5 ust. 1. rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia skład ustalający, w jednym miejscu i czasie, określa poziom potrzeby wsparcia osobie zainteresowanej, przy zastosowaniu formularza w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności, na podstawie: obserwacji, wywiadu bezpośredniego oraz oceny funkcjonowania, a także informacji wskazanych w kwestionariuszu samooceny trudności w zakresie wykonywania czynności związanych z funkcjonowaniem. Potrzebę wsparcia ustala się w odniesieniu do 32 określonych i precyzyjnie zdefiniowanych w rozporządzeniu czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania, stanowiących zestaw uniwersalnych aktywności człowieka i opracowanych w oparciu o składnik drugi „Aktywności i uczestniczenie” Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF), obejmujący pełny zakres dziedzin dotyczących funkcjonowania zarówno z perspektywy pojedynczej osoby jak i społeczeństwa. Zgodnie z § 11 ust. 4 rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla każdej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania – jeżeli osoba zainteresowana nie ma zdolności do samodzielnego wykonania danej czynności – określa się rodzaj wymaganego wsparcia oraz częstotliwość wymaganego wsparcia, którym jest przypisana określona wartość punktowa, zaś zgodnie z § 11 ust. 9 przedmiotowego rozporządzenia, ustalenie poziomu potrzeby wsparcia w odniesieniu do danej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania dokonywane jest w oparciu o algorytm przewidujący, iż wartość punktową potrzeby wsparcia dla każdej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania określa się jako iloczyn współczynnika określającego zdolność do samodzielnego wykonywania czynności, rodzaju wymaganego wsparcia, współczynnika częstotliwości wymaganego wsparcia i wagi przypisanej do danej czynności. Ostatecznie uzyskany przez osobę zainteresowaną poziom potrzeby wsparcia jest wyrażony wartością punktową stanowiącą sumę 25 najwyższych iloczynów ustalonych dla czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania.

W odniesieniu do zawartego w petycji postulatu dotyczącego podjęcia działań legislacyjnych i administracyjnych w zakresie nowelizacji przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia, w celu uwzględnienia barier komunikacyjnych osób z dysfunkcją narządu słuchu wskazać należy, iż obowiązujące przepisy uwzględniają istnienie barier komunikacyjnych w ocenie poziomu potrzeby wsparcia. Trudności w zakresie porozumiewania się, nadawania i odbierania komunikatów, wynikające z różnych uwarunkowań, brane są pod uwagę przy ustalaniu rodzaju i częstotliwości wymaganego wsparcia, a ograniczenia komunikacyjne mogą w różnym stopniu wpływać na zdolność osoby ocenianej do samodzielnego

wykonywania określonych czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania. Należy wyraźnie podkreślić, iż standardy w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia są jednolite w odniesieniu do wszystkich osób ubiegających się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, w tym również w odniesieniu do osób z dysfunkcjami narządu słuchu. Ponieważ wskazane powyżej akty prawne ustalają obowiązujące wzorce prawidłowego postępowania w sprawach o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, postępowania te nie są uznaniowe ani dowolne, a rozstrzygnięcia podejmowane są zawsze w oparciu o aktualny stan faktyczny dotyczący funkcjonowania osoby ocenianej. W ocenie poziomu potrzeby wsparcia uwzględniane są wszystkie aspekty funkcjonowania osoby niepełnosprawnej i brane są pod uwagę wszystkie rodzaje niepełnosprawności (fizyczna, psychiczna, intelektualna oraz sensoryczna), wpływające na obniżenie autonomii osoby zainteresowanej, a ustalony poziom potrzeby wsparcia odnosi się do wsparcia będącego następstwem braku lub utraty autonomii osoby zainteresowanej, mającego swoje źródło w naruszonej sprawności organizmu. Nie ma zatem potrzeby stosowania – w odniesieniu do osób cierpiących na określone schorzenie lub określony rodzaj niepełnosprawności – osobnej skali oceny poziomu potrzeby wsparcia. W przypadku osób z niepełnosprawnością sensoryczną (osób z dysfunkcją narządu słuchu), zgodnie z treścią § 11 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia, przy ocenie zdolności do samodzielnego wykonywania czynności związanych z obszarami codziennego funkcjonowania bierze się pod uwagę, adekwatnie do wieku, w zakresie niepełnosprawności sensorycznej: możliwość odbierania, przekazywania, przetwarzania i interpretowania zewnętrznych bodźców sensorycznych dostarczanych organizmowi przez narządy zmysłów. Ocena potrzeby wsparcia uwzględnia rzeczywisty wpływ ograniczeń wynikających z patologicznego zaburzenia lub utraty określonych struktur lub funkcji fizjologicznych w organizmie człowieka. Potrzebę wsparcia ustala się w zawsze odniesieniu do wszystkich 32 czynnościach związanych z obszarami codziennego funkcjonowania przy czym należy pamiętać, że ustalenie w odniesieniu do danej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania określonego rodzaju wsparcia może nastąpić tylko po spełnieniu przesłanek kwalifikacji do danego rodzaju wsparcia, o których mowa w § 11 ust. 5 w/w rozporządzenia. Mając na uwadze powyższe, postulat zmiany przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jak również rozporządzenia w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia, w celu uwzględnienia barier komunikacyjnych, występujących u osób z dysfunkcją narządu słuchu, nie znajduje uzasadnienia. Jednocześnie pragnę wskazać, że Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dostrzega problemy, z jakimi spotykają się w codziennym życiu osoby z niepełnosprawnościami, w tym

osoby z dysfunkcją narządu słuchu. Dążąc do zapewnienia jak najlepszych warunków organizacyjnych

i merytorycznych w procesie wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, w sposób ciągły prowadzony jest nadzór Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nad jednostkami orzecznymi, obejmujący w szczególności przypominanie o konieczności podejmowania działań organizacyjnych zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia, tak aby wymagane prawem czynności zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności były podejmowane w sposób nie rodzący negatywnych skutków dla osób z niepełnosprawnościami. Aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają też prace związane z przeglądem stosowania przepisów ustawy oraz standardów, o których mowa w treści art. 4b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przepisów wydanych na podstawie art. 6b⁶ ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia. Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych na bieżąco monitoruje też proces wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia oraz szkoli wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności objęte nadzorem Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w zakresie stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, w tym pełnienia przez członków zespołów powierzonych im funkcji z najwyższą starannością, tak aby wymagane prawem poszczególne czynności podejmowane w procesie oceny poziomu potrzeby wsparcia były wykonywane z zachowaniem najwyższych standardów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/